TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2015. gada 17. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Tiesu iestāžu sadarbība civillietās — Regula (EK) Nr. 805/2004 — Eiropas izpildes rīkojums neapstrīdētiem prasījumiem — Apstiprināšanas prasības — Parādnieka tiesības — Lēmuma pārskatīšana

Lieta C-300/14

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *hof van beroep te Antwerpen* (Antverpenes apelācijas tiesa, Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2014. gada 16. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2014. gada 20. jūnijā, tiesvedībā

Imtech Marine Belgium NV

pret

Radio Hellenic SA .

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: trešās palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], kas pilda ceturtās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*], M. Safjans [*M. Safjan*] (referents), A. Prehala [*A. Prechal*] un K. Jirimēe [*K. Jürimäe*],

ģenerāladvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Beļģijas valdības vārdā – *C. Pochet*, *J.-C. Halleux* un *L. Van den Broeck*, pārstāvji,

— Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,

— Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes* un *E. Pedrosa*, pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā – *G. Wils* un *A.-M. Rouchaud-Joët*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2015. gada 8. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Regulas (EK) Nr. 805/2004, ar ko izveido Eiropas izpildes rīkojumu neapstrīdētiem prasījumiem (OV L 143, 15. lpp.), 19. panta 1. punkta interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp Beļģijā reģistrētu sabiedrību *Imtech Marine Belgium NV* (turpmāk tekstā – "*Imtech Marine*") un Grieķijā reģistrētu sabiedrību *Radio Hellenic SA* (turpmāk tekstā – "*Radio Hellenic*") par pirmās lūgumu apstiprināt par Eiropas izpildes rīkojumu Regulas Nr. 805/2004 izpratnē aizmuguriski pieņemtu spriedumu par prasījumu, piespriežot maksāt sodu un nokavējuma procentus.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula (EK) Nr. 44/2001

3 Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.) 34. panta 2. punktā ir noteikts, ka spriedumu neatzīst gadījumos, ja "atbildētājam dokuments, ar kuru ierosināta lieta, vai līdzīgs dokuments nav uzrādīts pietiekami laicīgi, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību, ja vien atbildētājs nav uzsācis sprieduma pārsūdzēšanas procedūru, kad to bija iespējams darīt".

Regula Nr. 805/2004

4 Saskaņā ar Regulas Nr. 805/2004 preambulas 10.–14. un 18. un 19. apsvērumu:

"(10) Ja kādas dalībvalsts tiesa ir pieņēmusi spriedumu par neapstrīdētu prasījumu, parādniekam nepiedaloties tiesas procesā, šo spriedumu izpildes dalībvalstī drīkst nepārbaudīt tikai un vienīgi tad, ja pastāv pietiekamas garantijas par aizstāvības tiesību ievērošanu.

(11) Šī regula veicina pamattiesību nodrošināšanu un ievēro principus, kas jo īpaši ir atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā [turpmāk tekstā – "Harta"]. Tās nolūks jo īpaši ir pilnībā nodrošināt tiesības uz taisnīgu tiesu, kas atzītas minētās hartas 47. pantā.

(12) Būtu jāievieš minimālās normas tiesu procesos, kuru gaitā pieņem spriedumu, lai nodrošinātu parādnieka informēšanu par tiesvedību, kas pret to uzsākta, par prasībām, ka tam aktīvi jāpiedalās procesā, lai apstrīdētu prasījumu, un par sekām, kas iestājas, ja tas nav to darījis, paredzot informēšanai termiņu un veidu, kas ir pietiekami, lai tas varētu parūpēties par savu aizstāvību.

(13) Ņemot vērā dalībvalstu atšķirīgos civilprocesa noteikumus, jo īpaši tos, kas attiecas uz dokumentu piegādi, ir sīki un precīzi jādefinē šīs obligātās normas. Jo īpaši jāņem vērā, ka piegādes metode, kas balstīta uz juridisko fikciju, saistībā ar obligāto normu ievērošanu nav pietiekama, lai spriedumu apstiprinātu par Eiropas izpildu rīkojumu.

(14) Visiem 13. un 14. pantā minētajiem dokumentu piegādes veidiem ir raksturīga vai nu pilnīga drošība (13. pants), vai ļoti augsta ticamības pakāpe (14. pants), ka piegādātais dokuments ir sasniedzis adresātu. Otrajā kategorijā spriedums būtu jāapstiprina par Eiropas izpildu rīkojumu

tikai tad, ja tā izcelsmes dalībvalstī ir piemērots mehānisms, kā parādnieks var lūgt pilnībā pārskatīt spriedumu 19. pantā minētajos apstākļos tajos ārkārtas gadījumos, kad dokuments, neraugoties uz 14. panta izpildi, nav sasniedzis adresātu.

[..]

(18) Savstarpēji uzticoties dalībvalstu tiesvedībai, vienas dalībvalsts tiesas veiktais novērtējums tad, kad ir ievēroti visi nosacījumi, lai spriedumu apstiprinātu par Eiropas izpildu rīkojumu, var kalpot par pamatu, lai spriedumu varētu izpildīt visās pārējās dalībvalstīs, tiesai neizvērtējot, vai ir pienācīgi piemērotas tās dalībvalsts obligātās procesuālās normas, kurā paredzēts izpildīt spriedumu.

(19) Šī regula neuzliek dalībvalstīm pienākumu pielāgot savas valsts tiesību aktus šajā regulā noteiktajām minimālajām procesuālajām normām. Tās mērķis ir radīt sistēmu, kā efektīvāk un ātrāk izpildīt spriedumus citās dalībvalstīs, ja vien ir ievērotas šīs minimālās normas."

5 Šīs regulas 6. panta "Prasības sprieduma apstiprināšanai par Eiropas izpildu rīkojumu" 1. punktā ir noteikts:

"Spriedumu lietā par neapstrīdētu prasījumu, kas pieņemts kādā dalībvalstī, var apstiprināt par Eiropas izpildu rīkojumu, iesniedzot pieprasījumu izcelsmes tiesai, ja:

a) spriedums ir izpildāms izcelsmes dalībvalstī;

b) spriedums nekolidē ar jurisdikcijas noteikumiem, kas paredzēti Regulas (EK) Nr. 44/2001 II nodaļas 3. un 6. iedaļā;

c) tiesas process izcelsmes dalībvalstī ir atbildis III nodaļā noteiktajām prasībām, un prasījums ir neapstrīdēts 3. panta 1. punkta b) vai c) apakšpunkta izpratnē;

d) spriedums ir pasludināts dalībvalstī, kur atrodas parādnieka domicils Regulas [(EK)] Nr. 44/2001 59. panta izpratnē gadījumos, ja:

— prasījums ir neapstrīdēts 3. panta 1. punkta b) vai c) apakšpunkta izpratnē,

— tas attiecas uz līgumu, ko kāda persona – patērētājs – ir noslēgusi mērķim, kas nav saistīts ar tās arodu vai profesiju,

— parādnieks ir patērētājs."

6 Regulas Nr. 805/2004 9. pants "Eiropas izpildu rīkojuma apstiprinājuma izsniegšana" ir izteikts šādā redakcijā:

"1. Eiropas izpildu rīkojuma apstiprinājumu izsniedz, izmantojot I pielikumā sniegto veidlapas paraugu.

2. Eiropas izpildu rīkojumu izsniedz valodā, kādā taisīts spriedums."

7 Regulas Nr. 805/2004 10. pantā "Eiropas izpildu rīkojuma apstiprinājuma labojumi vai atsaukšana" ir noteikts:

"1. Atsaucoties uz izcelsmes tiesai iesniegtu pieprasījumu, Eiropas izpildu rīkojuma apstiprinājumu:

a) labo, ja būtiskas kļūdas dēļ ir atšķirības starp spriedumu un apstiprinājumu;

b) atsauc, ja skaidri redzams, ka tas izsniegts nepamatoti, neievērojot šajā regulā noteiktās prasības.

2. Labojot vai atsaucot Eiropas izpildu rīkojuma apstiprinājumu, piemēro izcelsmes dalībvalsts tiesību aktus.

3. Pieteikumu Eiropas izpildu rīkojuma apstiprinājuma labojumiem vai atsaukšanai var iesniegt, izmantojot VI pielikumā sniegto veidlapas paraugu.

4. Eiropas izpildu rīkojuma apstiprinājuma izsniegšanu nevar pārsūdzēt."

8 Minētās regulas 13. pantā "Piegāde parādniekam ar apstiprinājumu par saņemšanu" ir paredzēts:

"1. Dokumentu par tiesvedības uzsākšanu vai līdzvērtīgu dokumentu parādniekam var piegādāt, izmantojot kādu no turpmākajām metodēm:

a) piegādājot personiski, ko apliecina apstiprinājums par saņemšanu, kurā norādīts saņemšanas datums un kuru parakstījis parādnieks;

b) piegādājot personiski, ko apliecina tās atbildīgās personas parakstīts dokuments, kura veikusi piegādi, norādot, ka parādnieks ir saņēmis dokumentu vai ir atteicies to pieņemt bez juridiska pamatojuma, un minot piegādes datumu;

c) piegādājot pa pastu, ko apliecina apstiprinājums par saņemšanu, kurā norādīts saņemšanas datums un kuru parakstījis un atdevis atpakaļ parādnieks;

d) piegādājot elektroniski ar tādiem līdzekļiem kā fakss vai e-pasts, ko apliecina apstiprinājums par saņemšanu, kurā norādīts saņemšanas datums un kuru parakstījis un atdevis atpakaļ parādnieks.

2. Jebkuru uzaicinājumu ierasties uz lietas izskatīšanu tiesā parādniekam var piegādāt saskaņā ar 1. punktu vai paziņojot mutiski iepriekšējā tiesas sēdē, kur izskatīts tas pats prasījums, un norādot šo faktu iepriekšējās tiesas sēdes protokolā."

9 Saskaņā ar Regulas Nr. 805/2004 14. panta "Piegāde parādniekam bez apstiprinājuma par saņemšanu" noteikumiem:

"1. Dokumentu par tiesvedības uzsākšanu vai līdzvērtīgu dokumentu un uzaicinājumu ierasties uz lietas izskatīšanu tiesā parādniekam var piegādāt, izmantojot arī vienu no turpmākajiem paņēmieniem:

a) personiski piegādājot parādnieka dzīvesvietā personām, kas dzīvo vienā mājsaimniecībā ar parādnieku vai ir tur nodarbinātas;

b) ja parādnieks ir pašnodarbināta vai juridiska persona, – personiski piegādājot parādnieka uzņēmuma telpās personām, kuras tas nodarbina;

c) iemetot dokumentu parādnieka pastkastītē;

d) nogādājot dokumentu pasta iestādē vai kompetentām valsts iestādēm un iemetot parādnieka pastkastītē rakstveida paziņojumu par dokumenta atrašanos minētajās iestādēs, ja šajā rakstveida paziņojumā ir skaidri norādīts dokumenta kā tiesas dokumenta veids vai paziņojuma kā īstenotas piegādes juridiskās sekas, sākot ritēt noteiktajam termiņam;

e) piegādājot pa pastu bez 3. punktā minētajiem pierādījumiem, ja parādnieka adrese ir izcelsmes dalībvalstī;

f) ar elektroniskiem līdzekļiem, saņemot automātisko piegādes apstiprinājumu, ja parādnieks iepriekš ir skaidri atzinis šādu piegādes paņēmienu.

2. Šajā regulā nav pieļaujama piegāde 1. punkta izpratnē, ja nav droši zināma parādnieka adrese.

3. Piegādi, kas veikta saskaņā ar 1. punkta a) līdz d) apakšpunktu, apliecina:

a) ar piegādi veikušās kompetentās personas parakstītu dokumentu, kurā norādīti šādi dati:

i) izmantotais piegādes veids;

ii) piegādes datums;

iii) ja dokuments nogādāts citai personai, nevis parādniekam – šīs personas vārds, uzvārds un sakars ar parādnieku;

vai arī

b) apstiprinājums par saņemšanu, ko parakstījis adresāts 1. punkta a) un b) apakšpunkta izpratnē."

10 Šīs pašas regulas 19. pants "Minimālās normas sprieduma pārskatīšanai ārkārtas gadījumos" ir izteikts šādi:

"1. Turklāt attiecībā uz 13. līdz 18. pantu spriedumu drīkst apstiprināt par Eiropas izpildu rīkojumu tikai tad, ja parādnieks saskaņā ar izcelsmes dalībvalsts tiesību aktiem ir tiesīgs iesniegt spriedumu pārskatīšanai, kad:

a) i) dokuments par tiesvedības uzsākšanu vai līdzvērtīgs dokuments, vai attiecīgā gadījumā pavēste par ierašanos uz prāvas izskatīšanu ir nogādāts(-a), izmantojot vienu no 14. pantā minētajiem veidiem; un

ii) piegādes termiņš nebija pietiekams, lai ļautu parādniekam parūpēties par savu aizstāvību, ja no tā puses nav konstatējama vaina;

vai

b) nepārvaramas varas apstākļi vai ārkārtas apstākļi, kuros parādnieks nav vainojams, aizkavēja to apstrīdēt prasījumu,

ja abos šajos gadījumos tas ir rīkojies nekavējoties.

2. Šis pants neietekmē dalībvalstu tiesības noteikt sprieduma pārskatīšanas iespēju ar nosacījumiem, kas nav tik stingri kā 1. punktā minētie."

11 Regulas Nr. 805/2004 21. pantā "Izpildes atteikums" ir noteikts:

"1. Izpildes valsts kompetentā tiesa noraida sprieduma izpildi pēc parādnieka pieprasījuma, ja spriedums, kas apstiprināts par Eiropas izpildu rīkojumu, ir pretrunā ar kādu agrāku spriedumu, kas izdarīts jebkurā dalībvalstī vai trešajā valstī, ja:

a) agrākajam spriedumam ir bijis tas pats prasījuma pamats un tas pieņemts lietā starp tām pašām pusēm;

b) agrākais spriedums ir pieņemts izpildes dalībvalstī vai atbilst nosacījumiem, kas vajadzīgi, lai to atzītu izpildes dalībvalstī; un

c) pretrunīgums nav minēts un nevarēja būt minēts lietas izskatīšanā izcelsmes dalībvalstī.

2. Spriedumu vai tā apstiprinājumu par Eiropas izpildu rīkojumu izpildes dalībvalstī nekādā gadījumā nedrīkst pārsūdzēt pēc būtības."

12 Saskaņā ar minētās regulas 30. panta "Informācija par prasību procedūru, valodām un iestādēm" noteikumiem:

"1. Dalībvalstis Komisijai dara zināmu:

a) labojumu un atsaukuma procedūr[as], kas minētas 10. panta 2. punktā, un pārskatīšanas procedūru, kas minēta 19. panta 1. punktā;

[..]."

Beļģijas tiesības

13 Saskaņā ar Tiesu kodeksa 50. pantu:

"Noilguma termiņus nevar nedz saīsināt, nedz pagarināt ar lietas dalībnieku piekrišanu, izņemot likumā paredzētajos gadījumos un atbilstoši tajā noteiktajām prasībām.

Tomēr, ja 1048. un 1051. pantā un 1253. c panta c) un d) punktā noteiktais pārsūdzības termiņš vai termiņš iebildumu celšanai sākas un beidzas tiesas oficiālajās brīvdienās, to pagarina līdz nākamā tiesas gada piecpadsmitajam datumam."

14 Šī kodeksa 55. pantā ir noteikts:

"Ja likumā ir paredzēts pagarināt termiņu lietas dalībniekam, kuram nav nedz dzīvesvietas, nedz pastāvīgas uzturēšanās vietas Beļģijā, nedz arī viņa norādītas izsniegšanas adreses šajā valstī, to pagarina par:

1) piecpadsmit dienām, ja lietas dalībnieks dzīvo robežvalstī vai [Lielbritānijas un Ziemeļīrijas] Apvienotajā Karalistē;

2) trīsdesmit dienām, ja viņš dzīvo citā Eiropas valstī;

3) astoņdesmit dienām, ja viņš dzīvo citā pasaules valstī."

15 Minētā kodeksa 860. pantā ir noteikts:

"Neatkarīgi no tā, kāda formalitāte netika ievērota vai tika ievērota kļūdaini, nevienu procesuālu dokumentu nevar atcelt, ja vien likumā nav skaidri noteikts to atzīt par spēkā neesošu.

Pārsūdzības iesniegšanai paredzētie termiņi ir tās noilguma termiņi.

Citi termiņi ir noilguma termiņi tikai tad, ja tas ir noteikts likumā."

16 Atbilstoši minētā kodeksa 1047. pantam:

"Ikvienu aizmuguriski pieņemtu spriedumu var pārsūdzēt, izņemot likumā noteiktos gadījumus.

[..]"

17 Tiesu kodeksa 1048. pantā ir paredzēts:

"Neskarot starpvalstu un starptautiskajos noteikumos paredzētos termiņus, termiņš iebildumu celšanai ir viens mēnesis no nolēmuma izsniegšanas vai nosūtīšanas brīža saskaņā ar 792. panta otro un trešo daļu.

Ja dalībniekam, kas nav ieradies tiesā, nav nedz dzīvesvietas, nedz pastāvīgas uzturēšanās vietas Beļģijā, nedz arī viņa norādītas izsniegšanas adreses šajā valstī, termiņu iebildumu celšanai pagarina saskaņā ar 55. panta noteikumiem."

18 Tiesu kodeksa 1051. pantā ir noteikts:

"Neskarot starpvalstu un starptautiskajos noteikumos paredzētos termiņus, apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņš ir viens mēnesis no nolēmuma izsniegšanas vai nosūtīšanas brīža saskaņā ar 792. panta otro un trešo daļu.

Minētais termiņš sākas nolēmuma izsniegšanas dienā arī lietas dalībniekam, pret kuru tas ir izdots.

Ja vienam no lietas dalībniekiem, kuram vai pret kuru tas ticis izsniegts, nav nedz dzīvesvietas, nedz pastāvīgas uzturēšanās vietas Beļģijā, nedz arī viņa norādītas izsniegšanas adreses šajā valstī, termiņu iebildumu celšanai pagarina saskaņā ar 55. panta noteikumiem.

[..]"

Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi

19 *Imtech Marine* sniedza dažādus pakalpojumus *Radio Hellenic*, par kuriem tā tai ir parādā summu EUR 23 506,99 apmērā. Saskaņā ar *Imtech Marine* vispārējiem noteikumiem maksājuma neveikšanas gadījumā ir jāmaksā soda nauda 10 % apmērā un nokavējuma procenti ar gada likmi 12 % apmērā.

20 Neraugoties uz vairākiem brīdinājumiem, *Radio Hellenic* savas maksājuma saistības neizpildīja.

21 Ar 2013. gada 25. martā parakstītu uzaicinājumu *Imtech Marine* lūdza *rechtbank van koophandel te Antwerpen* (Antverpenes Komerctiesa) piespriest *Radio Hellenic* samaksāt attiecīgo summu un spriedumu, kurā ir iekļautas šīs sankcijas, pamatojoties uz Regulu Nr. 805/2004, apstiprināt par Eiropas izpildes rīkojumu. Ar 2013. gada 5. jūnija spriedumu šī tiesa atzina šo pieteikumu par pieņemamu un daļēji pamatotu. *Radio Hellenic* aizmuguriski tika piespriests samaksāt summu EUR 23 506,99 apmērā, pieskaitot soda naudu 10 % apmērā un nokavējuma procentus. Tomēr minētā tiesa uzskatīja, ka tā nevar apstiprināt šo spriedumu par Eiropas izpildes rīkojumu, jo nav piemērotu valsts tiesību aktu.

22 2013. gada 3. septembrī *Imtech Marine* pārsūdzēja šo spriedumu iesniedzējtiesā. Prasības pieteikumā tā lūdza pasludināmo spriedumu apstiprināt par Eiropas izpildes rīkojumu Regulas Nr. 805/2004 izpratnē.

23 Iesniedzējtiesa norāda, ka jautājums, vai Beļģijas tiesības atbilst Regulas Nr. 805/2004 19. panta prasībām, kā arī tiesas un tiesas kancelejas attiecīgās pilnvaras saistībā ar sprieduma apstiprināšanu par Eiropas izpildes rīkojumu faktiski raisa diskusiju. Valsts likumdevēja bezdarbība radītu tiesisko nenoteiktību indivīdam. Neraugoties uz minētās regulas tiešo iedarbību, Beļģijas tiesas esot drīzāk negatīvi noskaņotas pret šādiem apstiprinājumiem.

24 Konkrētāk, iesniedzējtiesa norāda, ka attiecībā uz Regulas Nr. 805/2004 19. panta 1. punktā norādīto pārskatīšanas procedūru termiņš prasības celšanai par aizmuguriski pieņemtu nolēmumu Beļģijas tiesībās var iestāties, pirms parādniekam ir bijusi iespēja to izpildīt.

25 Šādos apstākļos *hof van beroep te Antwerpen* (Antverpenes Apelācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Regulas Nr. 805/2004 tieša nepiemērošana ir LESD 288. panta pārkāpums, jo

a) Beļģijas likumdevējs nav transponējis šo regulu Beļģijas tiesiskajā regulējumā un,

b) pat ja Beļģijas tiesiskajā regulējumā ir paredzēta iebildumu celšana un pārsūdzība, Beļģijas likumdevējs nav ieviesis pārskatīšanas procedūru?

2) Noliedzošas atbildes gadījumā uz pirmo jautājumu, ņemot vērā, ka regula ir tieši piemērojama, kas ir jāsaprot ar vārdiem "spriedumu pārskatīšana" Regulas Nr. 805/2004 19. panta 1. punktā? Vai pārskatīšanas procedūra ir jāparedz tikai tad, kad dokuments par tiesvedības uzsākšanu vai uzaicinājums ierasties uz lietas izskatīšanu tiesā ir piegādāts atbilstoši šīs regulas 14. pantam, proti, bez apstiprinājuma par saņemšanu? Vai Beļģijas tiesiskais regulējums nesniedz pietiekamas garantijas, lai izpildītu "pārskatīšanas procedūras" kritērijus, kas paredzēti minētās regulas 19. panta 1. punktā, paredzot iebildumu celšanu atbilstīgi Beļģijas Tiesu kodeksa 1047. un nākamajiem pantiem un pārsūdzību atbilstīgi šī paša kodeksa 1050. un nākamajiem pantiem?

3) Vai Beļģijas Tiesu kodeksa 50. pants, ar ko ir ļauts pagarināt šī paša kodeksa 860. panta otrajā daļā un 55. un 1048. pantā paredzētos noilguma termiņus nepārvaramas varas apstākļos vai ārkārtas apstākļos neatkarīgi no attiecīgās personas gribas, sniedz pietiekamu aizsardzību Regulas Nr. 805/2004 19. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē?

4) Vai Eiropas izpildes rīkojuma apstiprinājums neapstrīdētiem prasījumiem ir tiesas akts, kas ir jālūdz dokumentā par tiesvedības uzsākšanu? Apstiprinošas atbildes gadījumā, vai tiesai ir jāapstiprina spriedums par Eiropas izpildes rīkojumu un kancelejai ir jāizsniedz Eiropas izpildes rīkojuma apstiprinājums?

Noraidošas atbildes gadījumā – vai kancelejas uzdevums varētu būt apstiprināt spriedumu kā Eiropas izpildes rīkojumu?

5) Ja Eiropas izpildes rīkojuma apstiprinājums nav tiesas akts, vai prasītājs – kurš nav iesniedzis dokumentu par tiesvedības uzsākšanu, lai lūgtu Eiropas izpildes rīkojumu, – var lūgt kancelejai apstiprināt spriedumu par Eiropas izpildes rīkojumu pēc tam, kad spriedums ir kļuvis galīgs?"

26 2014. gada 7. augustā iesniedzējtiesai tika nosūtīts informācijas pieprasījums, uz kuru tā atbildēja 2014. gada 16. oktobrī.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

27 Uzdodot pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 805/2004 19. pants, to lasot LESD 288. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ir noteikts pienākums dalībvalstīm valsts tiesībās ieviest minētajā 19. pantā noteikto pārskatīšanas procedūru.

28 Minētās regulas 19. pantā ir noteikts, ka spriedumu drīkst apstiprināt par Eiropas izpildes rīkojumu tikai tad, ja parādnieks saskaņā ar izcelsmes dalībvalsts tiesību aktiem ir tiesīgs iesniegt spriedumu pārskatīšanai. Taču saskaņā ar Regulas Nr. 805/2004 preambulas 19. apsvērumu tā neuzliek dalībvalstīm pienākumu pielāgot savas valsts tiesību aktus tajā noteiktajām minimālajām procesuālajām normām, nedz līdz ar to arī ieviest īpašu pārskatīšanas procedūru minētā 19. panta izpratnē.

29 Vienīgās sekas pārskatīšanas procedūras neesamībai, kā tas paredzēts pašā Regulas Nr. 805/2004 19. pantā, ir tādas, ka nav iespējams apstiprināt spriedumu par Eiropas izpildes rīkojumu atbilstoši tajā noteiktajiem nosacījumiem.

30 Šādos apstākļos un neatkarīgi no pienākuma saskaņā ar minētās regulas 30. panta 1. punkta a) apakšpunktu darīt zināmu Komisijai pārskatīšanas procedūru, kas attiecīgajā gadījumā pastāvētu valsts tiesībās, dalībvalsts, kas saskaņā ar šīs pašas regulas noteikumiem izvēlētos nepielāgot tās tiesību aktus, nepārkāptu LESD 288. pantu.

31 Tādējādi uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 805/2004 19. pants, lasot to LESD 288. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā nav noteikts pienākums dalībvalstīm valsts tiesībās ieviest minētajā 19. pantā noteikto pārskatīšanas procedūru.

Par otro un trešo jautājumu

32 Uzdodot otro un trešo jautājumu, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas zināt, kādi nosacījumi ir paredzēti Regulas Nr. 805/2004 19. panta 1. punktā, lai aizmuguriski pasludinātu spriedumu varētu apstiprināt par Eiropas izpildes rīkojumu.

33 Regulas Nr. 805/2004 19. panta 1. punktā ir paredzēts, ka šī panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā paredzētajos gadījumos spriedums var tikt apstiprināts par Eiropas izpildes rīkojumu tikai tad, ja parādnieks saskaņā ar izcelsmes dalībvalsts tiesību aktiem ir tiesīgs pieprasīt pārskatīt attiecīgo spriedumu.

34 Regulas Nr. 805/2004 19. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētais gadījums ir tāds, kad dokuments par tiesvedības uzsākšanu vai līdzvērtīgs dokuments ir paziņots parādniekam, izmantojot kādu no šīs regulas 14. pantā minētajiem veidiem; tomēr paziņošana nav notikusi pietiekamā laikā, lai viņš varētu parūpēties par savu aizstāvību, un nav konstatējama viņa vaina.

35 Gadījums, kad nepārvaramas varas apstākļi vai ārkārtas apstākļi, kuros parādnieks nav vainojams, ir aizkavējuši to apstrīdēt prasījumu, ir ietverts Regulas Nr. 805/2004 19. panta 1. punkta b) apakšpunktā. Šis gadījums var attiekties arī uz situāciju, kad šķērslis būtu pastāvējis arī stadijā, kurā sākās termiņš pārsūdzības celšanai par aplūkoto spriedumu.

36 Lai gan dalībvalstis valsts tiesībās var ieviest īpašu spriedumu pārskatīšanas procedūru Regulas Nr. 805/2004 19. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā minētajos gadījumos, tomēr nav izslēgts, ka procedūras, kas dalībvalstī pastāvēja pirms šīs regulas stāšanās spēkā, ļauj parādniekam pieprasīt šādu pārskatīšanu. Neietekmējot dalībvalstu pienākumu saskaņā ar minētās regulas 30. panta 1. punkta a) apakšpunktu darīt zināmas Komisijai attiecīgās procedūras, visu šīs regulas elementu saistošais raksturs saskaņā ar LESD 288. pantu rada pienākumu tiesai, kurā ir iesniegts pieteikums par apstiprināšanu, izskatīt, vai ir izpildīts šim nolūkam šīs regulas 19. panta 1. punktā paredzētais nosacījums, proti, vai valsts tiesībās šādos gadījumos ir ļauts efektīvi un bez izņēmumiem iesniegt pieteikumu par attiecīgā sprieduma pārskatīšanu.

37 Kā ģenerāladvokāts norādījis savu secinājumu 24. punktā, var būt runa par tiesību aizsardzības līdzekļiem, ar kuriem pietiekami ir ievērotas Regulas Nr. 805/2004 preambulas 10. un 11. apsvērumā norādītās tiesības uz aizstāvību un taisnīgu tiesu, ja Savienības tiesībās nav regulēta pārskatīšanas procedūra un ja Regulā Nr. 805/2004 ir tieša atsauce uz izcelsmes dalībvalsts tiesību aktiem.

38 Lai tiktu ievērotas Hartas 47. panta 2. punktā garantētās parādnieka tiesības uz aizstāvību un tiesības uz taisnīgu tiesu, ir jāpieprasa, lai, veidojot pārskatīšanas procedūru Regulas Nr. 805/2004 19. panta 1. punkta izpratnē, to interpretējot tās preambulas 14. apsvēruma gaismā, aplūkotie tiesību aizsardzības līdzekļi, pirmkārt, ļautu juridiski un faktiski pilnīgi pārskatīt nolēmumu.

39 Otrkārt, minētajiem tiesību aizsardzības līdzekļiem ir jāļauj parādniekam, kurš atsaucas uz kādu no šīs regulas 19. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā norādītajiem gadījumiem, pieprasīt šādu pārskatīšanu, neievērojot valsts tiesībās paredzēto parasto termiņu iebildumu vai pārsūdzības par spriedumu celšanai. Tā tas it īpaši ir gadījumā, ja valsts tiesībās ir paredzēta iespēja pagarināt šos termiņus tādējādi, ka tie atsākas, agrākais, skaitot no dienas, kad parādniekam faktiski ir bijusi iespēja uzzināt par sprieduma saturu vai to pārsūdzēt.

40 Lai valsts tiesības atbilstu it īpaši Regulas Nr. 805/2004 19. panta 1. punkta b) apakšpunktam, tajās ir jāatļauj šādi pagarināt termiņu pārsūdzības celšanai gan nepārvaramas varas apstākļos, gan ārkārtas apstākļu, kuros parādnieks nav vainojams, gadījumā, jo šajā tiesību normā šie abi jēdzieni ir nošķirti.

41 Iesniedzējtiesas sniegtajā informācijā ir norādīts, ka Beļģijas tiesību sistēmā principā ir paredzēti divi tiesību aizsardzības līdzekļi, lai apstrīdētu nolēmumu tādā lietā, kāda tiek apskatīta pamatlietā, proti, iebildums, kas ir ieviests īpaši, lai apstrīdētu aizmuguriski pasludinātus spriedumus, kas ir paredzēts Tiesu kodeksa 1047. un nākamajos pantos, un apelācija, kas ir paredzēta Tiesu kodeksa 1050. un nākamajos pantos. Iesniedzējtiesai, kas vienīgā var interpretēt šīs valsts tiesību normas, ir jāizdara secinājumi no šī sprieduma 38.–40. punktā sniegtās Regulas Nr. 805/2004 19. panta 1. punkta interpretācijas un jānosaka, vai valsts tiesību akti atbilst šajā tiesību normā noteiktajiem minimālajiem procesuālajiem nosacījumiem. Šādā gadījumā, ciktāl ir izpildīti visi citi šim nolūkam paredzētie nosacījumi, šai tiesai ir jāveic apstiprinājums.

42 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz otro un trešo prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 805/2004 19. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai aizmuguriski pasludinātu nolēmumu apstiprinātu par Eiropas izpildes rīkojumu, tiesai, kurā ir iesniegts šāds pieteikums, ir jānodrošina, ka tās valsts tiesībās efektīvi un bez izņēmuma ir ļauts veikt juridiski un faktiski pilnīgu šāda nolēmuma pārskatīšanu abos šajā tiesību normā norādītajos gadījumos un ka tajās ir ļauts pagarināt termiņus pārsūdzības celšanai par neapstrīdētu prasījumu ne tikai nepārvaramas varas gadījumā, bet arī tad, ja citi ārkārtēji apstākļi, kas nav atkarīgi no parādnieka gribas, tam ir traucējuši apstrīdēt aplūkoto prasījumu.

Par ceturto un piekto jautājumu

43 Uzdodot ceturto un piekto jautājumu, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas zināt, vai Regulas Nr. 805/2004 6. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka sprieduma apstiprināšana par Eiropas izpildes rīkojumu ir tiesas akts, kuru tādējādi var izdot tikai tiesa un kas ir jāpieprasa dokumentā par tiesvedības uzsākšanu.

44 Regulas Nr. 805/2004 6. panta 1. punktā ir noteikts, ka pieteikums par sprieduma par neapstrīdētu prasījumu apstiprināšanu par Eiropas izpildes rīkojumu ir jānosūta izcelsmes tiesai, neprecizējot, kam šajā tiesā ir pilnvaras izsniegt šādu apliecinājumu.

45 Tādējādi, ņemot vērā Regulas Nr. 805/2004 sistēmu, ir iespējams nošķirt pašu nolēmuma apstiprināšanu par Eiropas izpildes rīkojumu no minētās regulas 9. pantā norādītā apstiprinājuma izsniegšanas formālā akta. Kā ģenerāladvokāts norādīja savu secinājumu 52. punktā, šis formālais akts pēc tam, kad ir pieņemts lēmums par Eiropas izpildes rīkojuma apstiprinājumu, noteikti nav akts, kas ir jāpieņem tiesai, tādējādi tas var tikt uzticēts tiesas kancelejai.

46 Turpretī paša apstiprinājuma veikšanai ir jāveic Regulā Nr. 805/2004 paredzēto nosacījumu pārbaude tiesā.

47 Lai neskaidrības apstākļos, kas saistīti ar minimālajiem noteikumiem, kuru mērķis ir nodrošināt parādnieka tiesību uz aizstāvību un tiesību uz taisnīgu tiesu ievērošanu, pareizi varētu tikt novērtēti valsts tiesību aizsardzības līdzekļi atbilstoši šī sprieduma 38.–40. punktam, liela nozīme ir tiesas

juridiskajai kvalifikācijai. Turklāt tikai tiesa LESD 267. panta izpratnē, iesniedzot Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, var nodrošināt, lai Regulā Nr. 805/2004 paredzētie minimālie noteikumi būtu vienotas interpretācijas un piemērošanas Eiropas Savienībā priekšmets.

48 Attiecībā uz jautājumu par to, vai nolēmuma apstiprināšana par Eiropas izpildes rīkojumu ir jāpieprasa dokumentā par tiesvedības uzsākšanu, Regulas Nr. 805/2004 6. pantā ir noteikts, ka spriedumu lietā par neapstrīdētu prasījumu, kas pieņemts kādā dalībvalstī, apstiprina par Eiropas izpildes rīkojumu, jebkurā laikā iesniedzot pieprasījumu izcelsmes tiesai.

49 Turklāt, kā ģenerāladvokāts norāda savu secinājumu 56. punktā, nebūtu loģiski visos gadījumos prasīt, lai pieteikums par apstiprināšanu būtu ietverts dokumentā par tiesvedības uzsākšanu, jo šajā posmā tomēr vēl nevar zināt, vai prasījums tiks apstrīdēts vai nē un vai tādējādi minētajā tiesvedībā pieņemtais nolēmums atbildīs prasībām, kas ir jāizpilda, lai to varētu apstiprināt par Eiropas izpildes rīkojumu.

50 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz ceturto un piekto prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 805/2004 6. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka sprieduma apstiprināšana par Eiropas izpildes rīkojumu, ko var tikt lūgts veikt jebkurā laikā, ir jāveic tiesai.

Par tiesāšanās izdevumiem

51 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Regulas (EK) Nr. 805/2004, ar ko izveido Eiropas izpildes rīkojumu neapstrīdētiem prasījumiem, 19. pants, lasot to LESD 288. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā nav noteikts pienākums dalībvalstīm valsts tiesībās ieviest minētajā 19. pantā noteikto pārskatīšanas procedūru;

2) Regulas Nr. 805/2004 19. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai aizmuguriski pasludinātu nolēmumu apstiprinātu par Eiropas izpildes rīkojumu, tiesai, kurā ir iesniegts šāds pieteikums, ir jānodrošina, ka tās valsts tiesībās efektīvi un bez izņēmuma ir ļauts veikt juridiski un faktiski pilnīgu šāda nolēmuma pārskatīšanu abos šajā tiesību normā norādītajos gadījumos un ka tajās ir ļauts pagarināt termiņus pārsūdzības celšanai par neapstrīdētu prasījumu ne tikai nepārvaramas varas gadījumā, bet arī tad, ja citi ārkārtēji apstākļi, kas nav atkarīgi no parādnieka gribas, tam ir traucējuši apstrīdēt aplūkoto prasījumu;

3) Regulas Nr. 805/2004 6. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka sprieduma apstiprināšana par Eiropas izpildes rīkojumu, ko var tikt lūgts veikt jebkurā laikā, ir jāveic tiesai.

[Paraksti]